

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ  
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

## П о я с н ю в а л ь н а з а п и с к а

до дипломної роботи

М А Г І С Т Р

(освітній ступінь)

на тему: «Формування стратегії розвитку міжнародної економічної діяльності  
підприємства на основі ліцензійних угод»

Виконала: студентка 2 року навчання,

групи 8.06.07.14.01, спеціальності

8.03.05.03.01 «Міжнародна економіка»

Єфімова А.Г.

Керівник: к.е.н., доцент Астахова І.Е.

Рецензент: к.е.н., доцент Кот О.В.

У сучасних умовах глобалізації економічного життя неухильно підвищується роль науково-технічної сфери. З розгортанням НТР жодна країна, при будь-якому науково-технічному потенціалі, не в змозі повністю задовольнити свої потреби у новій техніці і технології, створювати усі види наукової продукції. Це в свою чергу сприяє активному розвитку міжнародного технологічного і наукового обміну. Науково-технологічне співробітництво представляє собою один із визначальних напрямків інтернаціоналізації науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок.

Конкурентоспроможність національної економіки в сучасному світі багато в чому визначається здатністю вводити нововведення і модернізуватися. Для досягнення Україною високого конкурентного статусу у світовій економіці, що все більше усвідомлюється нашим суспільством, безальтернативним є шлях через розвиток високих технологій та послуг.

Міжнародна торгівля ліцензіями на винаходи і ноу-хау, обмін науково-технічними досягненнями між країнами здобувають нині усе більший розмах і усе більше значення. В міру ускладнення технології, що розробляється і використовується на сучасних підприємствах, цей процес продовжує розвиватися. Жодна країна не в змозі вести наукові дослідження (фундаментальні і прикладні) у всіх напрямках. У цих умовах Україні необхідно максимально активізувати зовнішню торгівлю ліцензіями на винаходи і ноу-хау у всіх галузях господарства для скорочення, чи подолання відставання на тих чи інших напрямках НТП, для виходу на рівень сучасних досягнень світової науки і техніки.

В даний момент існує потреба в удосконаленні управління діяльністю суб'єктів господарювання в цілому і, зокрема, торгівлею технологіями на зовнішніх ринках. Необхідним є створення теоретичних і практичних системно-орієнтованих основ руху технологій між країнами, розробки елементів і визначення їх ефективності, що повинні здійснюватися на єдиних принципах, з єдиних методологічних позицій. Таким чином, подальше удосконалювання зовнішньої і внутрішньої торгівлі ліцензіями у взаємозв'язку з іншими комерційними операціями має велике значення для інтенсифікації суспільного виробництва і росту його ефективності. Все це обумовлює актуальність обраної теми дипломної роботи.

Проблеми науково-технічного обміну отримали свій розгляд в працях українських і зарубіжних вчених. Значний внесок у розвиток теорії науково-технічного співробітництва зробили провідні українські вчені О. Батура, В. Будкін, О. Гаврилюк, І. Єгоров, О. Зернецька, В. Колибанов, Д. Лук'яненко, О. Плотніков, А. Руженцев, А. Філіпенко, представники західних наукових шкіл, такі як М. Гознер, П. Ліндерт, Е. Менсфілд, Д. Хікс, Р. Вернон та ін., а також російські вчені Э. Волинець-Руссет, Ю. Борко, Л. Глухарьов, М. Максимова, В. Маркушина, Ю. Шишков, В. Циренщиков та інші.

Незважаючи на велику кількість існуючих наукових праць та значні досягнення в області обґрунтування теоретико-методичних основ торгівлі технологіями, низка питань залишається не висвітленою, вимагає уточнення та розвитку в умовах мінливого ринкового середовища. Так, наприклад, є необхідність подальшого вдосконалення заходів щодо захисту інтелектуальної власності в сучасних умовах міжнародного бізнесу, щодо промислового освоєння нових технологій та використання ноу-хау, методології визначення ціни на науково-технічні досягнення та ін.

Метою роботи є розробка пропозицій щодо підвищення технологічного рівня та конкурентоспроможності продукції підприємства на зовнішніх ринках за рахунок розвитку міжнародної науково-технологічної співпраці з іноземними партнерами в галузі ліцензійної торгівлі.

Для реалізації мети дослідження в роботі були поставлені такі завдання:

вивчити теоретичні основи науково-технічного співробітництва та ліцензійної торгівлі технологіями в умовах міжнародного бізнесу;

проаналізувати фінансово-господарську та зовнішньоекономічну діяльність підприємства ПАТ «Завод «Південкабель», виявити основні проблеми і недоліки його роботи та перспективи розвитку;

обґрунтувати економічну доцільність закупівлі нової технології на зовнішньому ринку для своєчасного промислового освоєння і комерційно вигідної реалізації ліцензійної продукції на зовнішніх і внутрішніх ринках.

Об'єктом даного дослідження є процес міжнародного науково-технічного співробітництва промислових підприємств в галузі ліцензійної торгівлі.

Предметом дослідження є теоретичні положення та методичне забезпечення

міжнародної економічної діяльності підприємства за рахунок ліцензійної торгівлі з іноземними партнерами на прикладі ПАТ «Завод «Південкабель».

В роботі використовувались методи аналізу, синтезу, теоретичного узагальнення, економіко-статистичні та графічні методи, портфельний аналіз.

Методологічною основою роботи є закони України; інструктивні матеріали з організації та здійснення зовнішньоекономічних операцій з інноваційним продуктом; наукова література; теоретичні дослідження вітчизняних та зарубіжних економістів в галузі міжнародних науково-технічних зв'язків; періодичні видання, публікації в засобах масової інформації; фінансова звітність ПАТ «Завод «Південкабель».

Теоретичну основу дослідження дипломної роботи становлять фундаментальні положення економічної теорії, законодавчі та нормативні акти України, наукові розробки українських та зарубіжних вчених в галузі науково-технічного співробітництва. Інформаційною базою є офіційна інформація Державного комітету статистики України та міжнародних організацій, дані статистичної та фінансової звітності ПАТ «Завод «Південкабель».

Науково-практичними результатами роботи є можливість використання результатів дослідження світового досвіду в галузі науково-технічного співробітництва на вітчизняних підприємствах та впровадження запропонованих заходів в практику дослідженого підприємства для підвищення ефективності його діяльності та конкурентоспроможності його товарів на зовнішніх ринках.

Дипломну роботу викладено на 109 сторінках. Вона складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 81 найменувань. Матеріал роботи проілюстровано 30 таблицями та 7 рисунками.